

UNELE ASPECTE ALE EVALUĂRII EFICIENȚEI ECONOMICE ÎN VINIFICAȚIE

Leonid BABII, dr., conf. univ.,
Director general S.A. "Barza Albă"

La efectuarea analizei eficienței economice în vinificație o atenție deosebită trebuie acordată analizei structurii soiurilor de struguri cultivați în republică.

Pentru o evaluare generalizată a nivelului specializării pe soiuri a producerii strugurilor tehnice se propune următoarea formulă:

$$K_{SS} = \frac{U_{st} \cdot n}{r},$$

unde K_{SS} – coeficientul specializării pe soiuri a viticulturii;

U_{st} – ponderea soiurilor de bază în suprafața totală a soiurilor tehnice;

n – numărul total de soiuri tehnice;

r – coeficientul de corecție, care ține cont de ponderea plantațiilor tinere în suprafața totală a plantațiilor de viță-de-vie, se determină ca raportul suprafeței plantațiilor tinere la suprafața totală.

Pentru evaluarea nivelului tehnic se utilizează metoda de punctaj. La baza metodei în cauză este pus principiul de transformare al diferitor indicatori în punctaj unic.

Însă, metoda dată nu este perfectă, deoarece aceasta nu ia în considerație uzura mașinilor și echipamentului și punctele se atribuie independent de aceasta. De aceea, vom introduce un coeficient de corecție la punctele atribuite.

Așa un coeficient poate fi cel prezentat mai jos:

$$m = T_1 / T_0,$$

unde m – coeficientul de corecție, care ia în considerație uzura fizică și morală a mașinilor și echipamentului;

T_1 – valoarea mașinilor și echipamentului, ținând cont de uzură la momentul de calcul al nivelului tehnic al producerii, lei;

T_0 – valoarea inițială a mașinilor și echipamentului, lei.

Înmulțind coeficientul de corecție, care ține cont de uzura mașinilor și echipamentului, la punctele atribuite, putem evalua nivelul tehnic al mașinilor și echipamentului, inclusiv uzura.

Un factor important în fabricarea producției vinicole este determinarea unei norme optimale a materiei prime, folosite în procesul de producție.

De aceea, normele trebuie periodic actualizate și perfecționate în dependență de implementarea tehnicii și procedeele tehnologice performante.

La întreprinderile de vinificație primară nu se aplică noțiunea de “normă de consum a materiei prime la producerea unei tone de producție finită”. Se aplică indicatorul invers – randamentul mustului și vinurilor brute.

Aplicarea în vinificația secundară a normelor randamentului mustului dintr-o unitate de struguri oferă posibilitate să punem în funcțiune pîrghiile economice de ridicare a eficienței de utilizare a strugurilor și, de aceea, nu este necesitate de a determina normele de consum a strugurilor pentru fiecare tip de producție vinicolă.

Fabricarea producției finite, destinate nemijlocit consumului, constă din câteva procese independente și anume: producerea materiei prime, vinificația primară și secundară. Rezultatele unei etape de producție, în mare măsură, depind de rezultatele celorlalte. Indicatorii fiecărei din etape trebuie să fie comparabil cu indicatorii celeilalte, după cum urmează.

Conform evaluării utilizării strugurilor prelucrați cel mai mare profit îl aduc strugurii destinați fabricării vinurilor brute de marcă. Cel mai mic profit pentru agricultură îl aduc strugurii destinați fabricării divinurilor și vinurilor brute tari.

Nivelul și ritmurile de dezvoltare a industriei vinicole, în principal, depind de baza de materie primă și componența pe soiuri soi a plantațiilor de viță-de-vie.

Structura producției fabricate poate fi prezentată cu ajutorul următoarelor tipuri de producție: vinuri de marcă, vinuri spumante și șampanie, divinuri, brandy și alte băuturi tari, alcool. Producția finită a ramurii viti-vinicole a republicii prezintă aproximativ 150 tipuri de vinuri, vinuri spumante și divin. În tabelul 1 sunt prezentate volumele de producție vinicolă pe anii 1999-2004.

Tabelul 1
Dinamica volumelor de producție vinicolă fabricate în anii 1999-2004

Tipurile de producție	Unitatea de măsură	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Vinuri de marcă	Mii dal	5212	7425	11890	13903	17700	21100
Vinuri spumante și șampanie	Mii sticle	12120	6990	8612	9916	11500	15200

Divinuri	Mii dal	301	416	559	677	630	662
Brandy și alte băuturi tari	Mii dal	1284	1124	963	1295	2100	2290
Alcool	Mii dal	1356	1280	738	590	930	1237
Volumul de producție în prețuri curente	Mii lei	879,6	1497,4	1895,4	2391,8	3700,0	4310,0

Din datele tabelului putem determina ponderea unui tip anumit de producție în volumul total al producției vinicole, fabricate în perioada cercetată.

O condiție necesară pentru evaluarea eficienței ramurii viti-vinicole este analiza situației în domeniul vânzărilor producției finite. Actualmente Moldova exportă producția vinicolă, în principal, în țările CSI și Europa de Est. În țările sus-menționate se exportă aproximativ 80-90 % din total producție fabricată, de aceea ramura vinicolă a republicii este orientată pe piețele externe de desfacere a producției. Consumatorul de bază de peste hotare este Rusia, pentru care revine cea mai mare parte a exportului.

Piața internă a producției vinicole se determină prin volumul producției finite consumate de locuitorii republicii noastre. Cu toate acestea, consumul în interiorul țării poate fi analizat după volumul comercializat al fiecărui tip de producție.

Cercetările preferințelor consumatorilor în ce privește producția vinicolă în condițiile saturării pieței au arătat depășirea ofertei asupra cererii.

Următoarea etapă la evaluarea competitivității este analiza pe punctaje a gradului de prezență a parametrului de evaluare în fiecare produs. O astfel de evaluare se efectuează după scara de intervale (nota maximală – 10 puncte, minimală – 1, cifra 0 semnifică lipsa unui astfel de criteriu). Cele mai semnificative caracteristici calitative ale producției vinicole sunt: gusutul și aroma, caracterul natural al materiei prime, regiunea de creștere a strugurilor, locul de producere a vinului, imaginea producătorului, oformarea sticlei, etichetei.

Evaluarea mărfii din punct de vedere al calității este necesară, dar insuficientă pentru existența pe piață a cererii la acest produs.

Bazându-ne pe modelul compensatoriu de cercetare a competitivității mărfii, care afirmă că evaluarea negativă a unui factor poate fi balansată de caracteristica pozitivă a altuia, tragem concluzia că cumpărătorii evaluează produsul din punct de vedere al aptitudinii de satisfacere a nevoilor sale.

Acest model poate fi exprimat prin formula indicatorului integral al nivelului competitivității mărfii:

$$K = \frac{i_c}{i_p},$$

unde K – indicatorul integral al nivelului competitivității mărfii;

i_c – indicele calității;

i_p – indicele prețului;

Sistemul de coeficienți care reiese din model ne permite să analizăm nivelul general al competitivității producției vinicole, ținând cont de evaluarea caracteristicilor calitative și valorice ale producției.

Pentru evaluarea eficienței totale a ramurii vinicole pe piața externă este necesar să efectuăm o analiză comparativă a totalității producătorilor autohtoni și concurenților străini, determinând competitivitatea țării în comerțul mondial, nivelul rentabilității producției fabricate și, respectiv, cererea la producția dată pe piețele externe.